

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 441/2015-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. novembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť Úradu pre verejné obstarávanie, Dunajská 68, P. O. Box 58, Bratislava, zastúpeného advokátskou kanceláriou MAPLE & FISH s. r. o., Rajska 15/A, Bratislava, konajúcou prostredníctvom advokáta JUDr. Viliama Karasa, PhD., ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 S 11/2013 z 5. augusta 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Úradu pre verejné obstarávanie o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. novembra 2014 prostredníctvom telefaxu doručená sťažnosť Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej aj „sťažovateľ“) doplnená písomným podaním doručeným 12. novembra 2014 pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave

(ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 S 11/2013 z 5. augusta 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom predmetného občianskeho súdneho konania vedenom na krajskom súde v postavení žalovaného. Žalobca v predmetnom konaní sa žalobou domáhal zrušenia rozhodnutia druhostupňového správneho orgánu (sťažovateľa, pozn.) označeného v žalobe, ktorým bolo potvrdené prvostupňového orgánu o uložení pokuty žalobcovi v sume 70 924,56 €. Krajský súd o žalobe žalobcu rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že zrušil rozhodnutie sťažovateľa a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Podstatou sťažnosti sťažovateľa je nesúhlas s napadnutým rozsudkom krajského súdu a jeho namietaná neústavnosť z dôvodu arbitrárnosti napadnutého rozsudku. V sťažnosti sťažovateľ poskytuje svoj právny pohľad na vec, ako aj právne argumentuje v prospech neudržateľnosti napadnutého rozsudku v súvislosti s nesprávnou aplikáciou prechodných ustanovení zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“) v jej veci.

4. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že označené základné právo sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu bolo porušené, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a priznal sťažovateľovi náhradu trov konania.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sa takto ústavný súd okrem iného zaoberal aj otázkou, či návrh je podaný oprávnenou osobou, *in concreto* či Úrad pre verejné obstarávanie ako sťažovateľ je v tomto prípade oprávnený podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Otázka spôsobilosti orgánov verejnej moci byť sťažovateľom v konaní pred ústavným súdom už v minulosti bola opakovane predmetom rozhodovania ústavného súdu. Orgán verejnej moci môže podať sťažnosť, len pokiaľ je postihnutý ako „každý“, a nie ako „nositeľ verejných úloh (verejného záujmu)“, resp. pri výkone právomocí štátu. Pokiaľ štát vystupuje v príslušnom právnom vzťahu ako subjekt verejného práva a súčasne ako nositeľ verejnej moci, z povahy veci vyplýva, že nie je a ani nemôže byť nositeľom (subjektom) základných práv a slobôd (II. ÚS 19/04, III. ÚS 115/06). Rovnako ústavný súd v minulosti uviedol, že v takom type verejného súdnictva, akým je správne súdnictvo podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, je pojmovo vylúčené, aby orgán verejnej správy mohol uplatňovať a realizovať základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Na podporu tohto záveru uviedol, že sťažovateľ nie je v žiadnom prípade oprávnený

na začatie takéhoto konania, pretože jeho procesné postavenie sa odvodzuje výlučne z toho, že v tomto konaní sa preskúmava zákonnosť jeho rozhodnutí, ktoré boli vynesené v procesnom postupe, kde sťažovateľ mal nadradené, mocenské postavenie voči účastníkovi konania, ktorý sa proti tomu postaveniu mohol v konečnom dôsledku brániť aj žalobou v správnom súdnictve (IV. ÚS 149/04).

Úrad pre verejné obstarávanie je v zmysle § 109 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní ústredným orgánom štátnej správy pre verejné obstarávanie, ktorý je v rámci svojej činnosti okrem iného oprávnený vydávať rozhodnutia o správnych deliktoch, v rámci ktorých je oprávnený udeľovať pokuty za porušenie povinností (§ 149 zákona o verejnom obstarávaní).

Zmyslom sťažnosti podanej ústavnému súdu je v zásade ochrana súkromnej sféry fyzických a právnických osôb pred verejnou mocou a s tým previazané presadzovanie ochrany a rešpektu k ľudským slobodám na všetkých orgánoch verejnej moci. Verejná moc je teda povinná rešpektovať a chrániť ľudské práva, pričom obsah tejto povinnosti je podmienený charakterom jednotlivých základných práv. Nositeľ základného práva je takto determinovaný oblasťou ochrany, ktorú má dané základné právo zaručovať. Existujú základné práva, ktoré prislúchajú každej ľudskej bytosti, práva, ktoré prislúchajú len štátnym občanom, alebo práva, ktorých nositeľom môže byť len cudzinec. Právnickým osobám prislúchajú len také práva, ktoré sú zlučiteľné s ich povahou právnickej osoby. Štát nie je v zásade nositeľom základných práv. Štát nemá slobodný priestor a slobodnú vôľu. Naopak, štátne orgány majú právomoci a kompetencie. Opačné vnímanie je absurdné a zároveň popierajúce samotnú podstatu právneho štátu (II. ÚS 87/09).

Uvedené potvrdzuje aj judikatúra ústavného súdu a zahraničných ústavných súdov s kompetenciou prerokúvať ústavnú sťažnosť. Prvým náznakom tejto judikatúry bolo uznesenie sp. zn. I. US 29/97 ešte z čias, keď sa konanie na ústavnom súde začínalo na základe podnetu. Nasledovali napr. uznesenia sp. zn. II. ÚS 187/03, II. ÚS 19/04, I. ÚS 69/04 (časť 11 ods. 5), IV. ÚS 149/04, III. ÚS 115/06, I. ÚS 239/07

a sp. zn. III. ÚS 329/07. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomenul taktiež čl. 34 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý explicitne zakazuje vládnym orgánom vysokých zmluvných strán podávať sťažnosť na Európskom súde pre ľudské práva (IV. ÚS 149/04, I. ÚS 239/07, III. ÚS 329/07). Podobný prístup možno pozorovať v Českej republike (PL. ÚS-st 9/99, III. ÚS 516/03, I. ÚS 3103/08), Slovinsku (sklep Up-98/06 z 21. 12. 2006, dostupné na internete:<www.us-rs.si>) a Chorvátsku (U-III-4845/2004, dostupné na internete:<www.codices.coe.int>).

Je nepochybné, že sťažovateľ je ústredným orgánom štátnej správy pre verejné obstarávanie. V rámci svojej činnosti je ako nositeľ verejných úloh okrem iného oprávnený rozhodovať aj o správnych deliktoch, resp. ukladať svojimi rozhodnutiami pokuty.

Súčasne nie je bez právneho významu, čo vlastne tvorí predmet konania pred krajským súdom, kde sťažovateľ vystupuje v procesnej pozícii žalovaného. Predmetom tohto konania je zákonnosť rozhodnutia sťažovateľa ako druhostupňového správneho orgánu, ktorým potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu o uložení pokuty. Z uvedeného je zjavné, že aj keď vo veci ide o riadne sporové konanie o zákonnosť označeného rozhodnutia, kde majú účastníci rovné postavenie, sťažovateľ v tomto konaní vystupuje ako štátny orgán a ako nositeľ verejných úloh, ktoré mu zveruje zákon o verejnom obstarávaní.

Konanie pred krajským súdom teda priamo súvisí s postavením sťažovateľa ako nositeľa verejných úloh, aj keď pred všeobecným súdom tieto verejné úlohy vrchnostensky nevykonáva. Z tohto dôvodu sú aj procesné práva sťažovateľa prepojené s jeho verejnoprávnym postavením a ich porušenie nemôže byť teda namietané formou sťažnosti podanej ústavnému súdu. Z uvedeného potom vyplýva, že aj v predmetnej veci považuje ústavný súd sťažovateľa za zjavne neoprávnenú osobu na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

14. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa neprichádzalo do úvahy.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2015